సలీం సుందర్ ప్రేమకథ

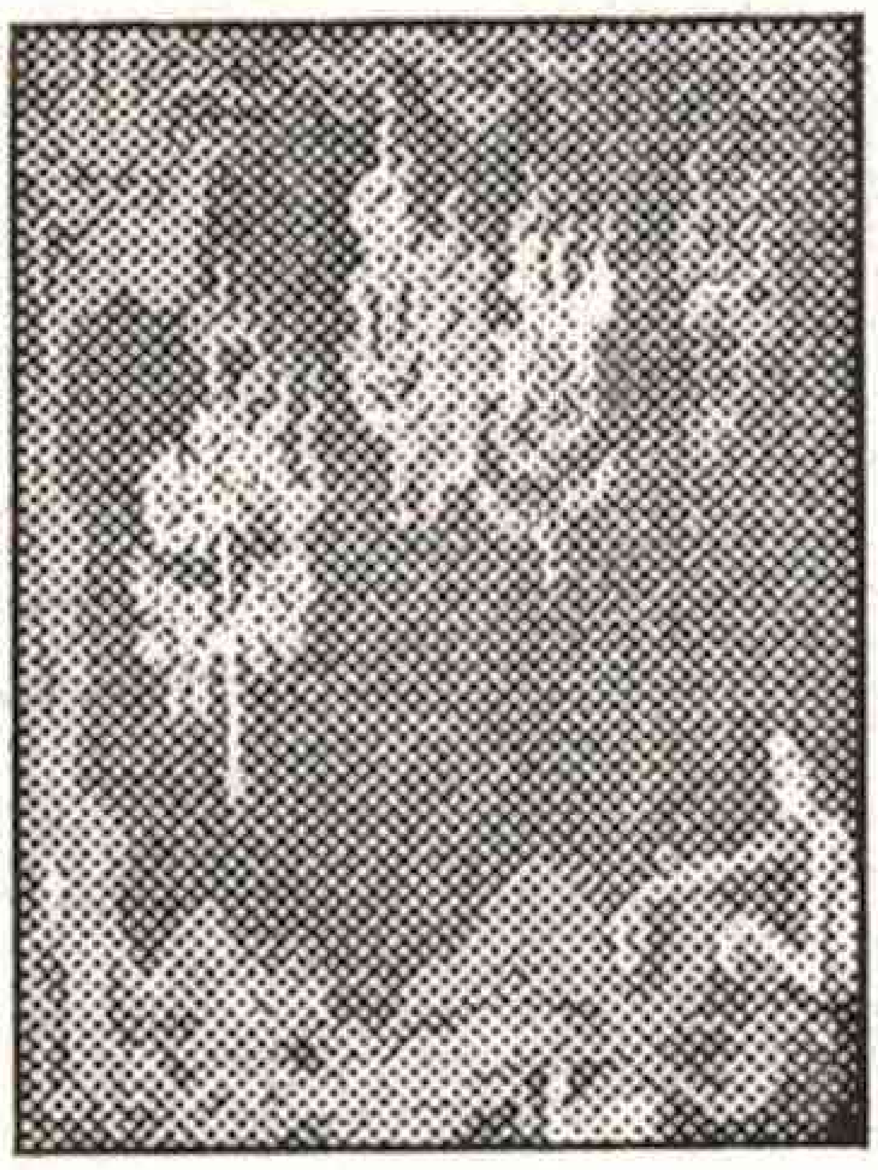

ఆర్ట్స్ కాలేజీ గేటు ముందర నిలబ్డాడు సలీంసుందర్. రోడ్డుపై సన్నని తుంపర. ఉదయం నుంచి వాన కురుస్తూనే ఉంది. నది మధ్యన నావలాగా బస్సు ఒకటి నీళ్ళను చీల్చు కొంటూ - గొడుగులతో, రెయిన్‌కోట్లతో బస్సు ల్లోంచి దిగుతూ - పై నుండి పెద్దగా ఉరుముతూ వానమబ్బులు.

ఆకుపచ్చ రెయిన్ కోటు వేసుకొన్న అమ్మాయి కోసం ఎదురు చూస్తున్నాడు సలీం. ఆకుపచ్చ రెయిన్‌కోటు అమ్మాయి, మనోరమ. ఇట్లా మనోరమ కోసం ఎదురుచూడటం, అదీ వాన చినుకుల మధ్య, ఎంతో ఇష్టమైన విషయాలు సలీంకు. ఇవాళ మాత్రం వాన చినుకు స్పర్శ ఏ ఆనందాన్ని ఇవ్వడంలేదు. ఆందోళన, దిగులు, అర్థంకాని ఏదో భయం -

పదకొండు నెలల ఉద్యోగం ఈరోజు ఉదయంతో ముగిసింది. పొద్దున్నే ఆఫీసు ముందు లాకౌట్ బోర్డు కనిపించింది. పత్రిక మూసేస్తున్నాం అన్నారు. హతాశుడయ్యాడు సలీం. ఆగిపోతుందనే పుకారు ఉంది కానీ ఇంత హఠాత్తుగా - "పత్రికను చంపేశారు" అంటూ ఒక వృద్ధ జర్నలిస్టు గొల్లు మన్నాడు. ఆఫీసు గేటు బయట, సంతాప సభలా ఉంది. ఒక మరణం కాదు, వందలాది మరణాలకు సరిపడ్డా సంతాపం. ఆ గుంపును తప్పించుకొని, ఇట్లా యూనివర్శిటీ వైపు - ఆర్ట్స్ కాలేజీ ముందు నిలబడి, మనోరమ కోసం ఎదురు చూస్తున్నాడు. సిగరెట్టు వెలిగించుకొని కారిడార్ పొడవున కలదిరిగాడు. ఆవైపు కారిడార్‌లో ఎక్కడో ఆకుపచ్చరంగు తళుక్కుమని, "మనో..." అని పెద్దగా అరిచాడు. టెరస్ పై నుంచి జారే వాన చప్పుడులో ఆ అరుపు కలిసి పోయింది. ఆ ఆకుపచ్చరంగు రెయిన్‌కోటు అమ్మాయి మనోరమ అయి ఉండకపోవచ్చు, కానీ ఆకుపచ్చరంగు రెయిన్‌కోటు, మనోరమకు సింబాలిక్‌గా గుర్తుంచుకోవటం యిష్టం సలీంకి. దూరంగా క్లాస్‌రూమ్ బయట మరోసారి తళుక్కుమంది ఆకుపచ్చరంగు.

వాన తుంపర, నదిలాంటి రోడ్డు - నిర్యాణమూర్తిలా ఉన్న యూని వర్శిటీ భవనం - ఒకానొక ఆకుపచ్చని రెయిన్‌కోటు అమ్మాయి కోసం - చాలాకాలంగా ఎదురుచూస్తున్న వాడిలా - పదకొండు నెలల క్రిందటి దృశ్యం హఠాత్తుగా గుర్తుకొచ్చింది.

హోటల్ సర్వర్, స్టేషన్‌లో పోర్టరు, దేనికైనా సిద్ధం అనుకొన్న సమయంలో ఈ పత్రికలో ఉద్యోగం వచ్చింది. చాన్నాళ్ళ క్రితం ఎప్పుడో రాసిన కవితల్ని పట్టుకొని, అమాయకమైన నాలుగైదు వాక్యాల్ని, కవితలుగా గుర్తించిన ఎడిటర్ని చూడాలని పత్రికాఫీసు కెళితే, అనుకోకుండా ఆ ఉద్యోగం కాలికి తగిలింది. హైదరాబాద్ గురించి నాలుగు వాక్యాలు రాయమన్నాడు ఎడిటరు. "బస్సులు, రోడ్లు, జీవితంలోని వందల గంటలు రోడ్డుపైనే గడవటం, హైదరాబాద్ నిర్యాణమూర్తి. రౌడీషీటర్. చాచి ముఖంపై కొట్టిన ఫెమినిస్టు కవిత. ఆకాశంవైపు నిలబడి మాస్టర్బేట్ చేసుకొంటున్న బాచిలర్ కవి. ఇదీ హైదరాబాద్! రోడ్లు రోడ్లుగా చీల్చబడ్డ మాంసపు ముద్ద." ఆ నాలుగు వాక్యాలు చూస్తూనే ఉద్యోగం ఖాయం చేశాడాయన.

పత్రికా ప్రపంచం వింత వాతావరణం. అక్కడ కథలకీ, కవిత్వానికీ, కబుర్లు, మీటింగ్‌లకు, ఆవిష్కరణ సభలకు గొప్ప గిరాకీ. ఒక కవిత రాసి, కొద్దిగా చిరుగెడ్డం పెంచి, భుజానికో సంచి తగిలించుకొని, సంచిలో నాలుగైదు రకాల ఉద్యమాల కరపత్రాలు వేసుకొని తిరగటం ఒక ఫ్యాషన్.

రెండోరోజు కాంటీన్‌లో "ఇక్కడ కులాలతో లేదా మతాలతోనే పరిచయం మొదలుపెట్టుకొంటాం! ఇది పోస్ట్ మోడరన్ సాంప్రదాయం" అంటూ "ఆ సలీం సుందర్ పేరేమిటి?" అన్నారు నొసలు చిట్లిస్తూ.

"ఊళ్ళో గొడవలు, సాయిబుల ఇళ్ళన్నీ కబ్జాభూములని, ఇళ్ళన్నీ పడగొట్టాలనీ - నాపై అరెస్టు వారెంటు ఉంది. మర్డర్ కేసులో ఇరికించారు. నేనూ, అమ్మీ ఇద్దరమే, ఇట్లా పారిపోయి వచ్చి - అమ్మీకి అర్థంకాని జబ్బు, ఏదీ గుర్తు రాదు. మనుషుల్ని పోలిక పట్టలేదు. ఆకలనీ, అన్నం కలుపుకు తినాలనీ కూడా తెలియదు."

టీ తాగుతూ, ఒకే సిగిరెట్టును నలుగురు పంచుకొంటూ, ఎవరి చెవుల్లోకీ ఎక్కలేదు ఆ కథ. 'ఇట్లాంటి కథలు చాలా విన్నాం' అన్నట్లుగా చూసి "కొంచెం వయొలెన్స్, ఫైటింగ్ తెలిసిన కవివన్న మాట. ఏదో ఒక సాహిత్య సభలో మాకు పనికి వస్తావు" అంటూ గంభీరంగా చెప్పారు.

ట్రాన్స్‌లో ఉన్న సలీం భుజంపై వెచ్చగా చెయ్యి పడింది. మనోరమ. ఆరవేసుకొంటున్నట్లుగా ఆకుపచ్చరంగు రెయిన్‌కోటు భుజాలకు తగిలించుకొని - "పద కాంటీన్‌కు వెళదాం" అంటూ ముందుకు నడిచింది. ఆమె రెయిన్‌కోటు అందుకొని, విదిలించి భుజంపై వేసుకొన్నాడు. మనోరమ చేతుల నిండా పుస్తకాలు. రెండు కప్పుల టీ తెచ్చుకొని ఒక మూలన కుర్చీల్లో కూలబడ్డారు. ఇంకో మూలన ఒక ముసలి ప్రొఫెసరు, వానలోకి సిగిరెట్టు పొగ వదులుతూ పెద్దపెద్దగా ఇంగ్లీషు పొయిట్రీ చదువుతున్నాడు. మనోరమ టీ చప్పరిస్తుంది.

ఆమె శరీరంలోంచి వచ్చే పెర్‌ఫ్యూమ్ వాసన సన్నటి తెరలా అతని ముక్కుకు తాకుతుంది. ఆ పరిమళానికి తోడు సన్నని వాన తుంపర గోడపైన పడి, తడిసిన మట్టివాసన కూడ.

"కొత్త పోయమ్స్ ఏమైనా రాశావా?" అంది మనోరమ ఉపోద్ఘాతంలా – సిగిరెట్టు వెలిగించుకొని, వాళ్ళ మధ్యనున్న నిశ్శబ్దంలోకి పొగను మెల్ల మెల్లగా వదలసాగాడు సలీం. హఠాత్తుగా గొంతు సర్దుకొని "ఉద్యోగం పోయింది" అన్నాడు దిగులుగా. అదేమంత సీరియస్ విషయం కాదన్నట్టుగా అతని చేతిని మృదువుగా నొక్కింది. గొప్ప ఆశను నింపే దయగల చూపుతో అతని వైపుకు చూడసాగింది. చాలాసేపు నిశ్శబ్దం. వాన చినుకుల సన్నని గుసగుస, వాన ఎదురుగా నిలబడి పొయిట్రీ రిసైట్ చేస్తున్న ప్రొఫెసరు, దూరంగా ఎక్కడి నుంచో నవ్వుల గలగలలు, లేళ్ళు పరిగెత్తుతున్నట్లుగా – మనోరమ టీ తాగటం ఆపివేసి, సన్నగా ఈల వేయటం మొదలుపెట్టింది. మనోరమతో పరిచయం ఎట్లా జరిగింది అంటూ ఒక జ్ఞాపకంలోకి వెళ్ళాడు సలీం.

మొదటిసారి ఒక సాహిత్యసభలో కలిసింది. కల్చర్ గురించి, డయెలెక్ట్ గురించి, అర్థంకాని చాలా విషయాల గురించి మాట్లాడుతూనే ఉంది. వారం కాకుండానే మనోరమ దగ్గర నుంచి ఉత్తరం వచ్చింది. సలీం కవిత్వాన్ని మెచ్చుకొంటూ, ఆ ఉత్తరానికి ఆబగా సమాధానం రాసి, పదో ఇరవయ్యో ఉత్తరాలు వరుసగా వాటిపైన నెంబర్లు వేసుకొని – ఉత్తరాల్లోంచి పరిమళభరితమైన ఒక స్నేహం వాళ్ళిద్దరిని దగ్గరకు చేర్చింది.

వాన తగ్గే సూచనలేవీ కనబడటం లేదు. ముసలి ప్రొఫెసరు పొయిట్రీ రిసైటేషన్ ఎందుకో ఆగిపోయింది. కాంటీన్ బయట చప్పుడు. ఇద్దరు పోలీసులు ఇనుపబూట్లు చప్పుడు చేసుకొంటూ లోపలికి వచ్చారు. లోపల ఉన్న మనుషులవైపు పరిశీలనగా చూశారు. కాంటీన్‌వాడు వాళ్ళకు రెండు కప్పుల్లో టీ ఇచ్చాడు. పోలీసుల రాకతో వాతావరణం బిగుసుకుపోయినట్లు అయింది. "స్టూడెంట్ యూనియన్ లీడర్‌ని, వేకువజామున ఇంజనీరింగ్ కాలేజి గేటు దగ్గర పొడిచి చంపేశారట. పొద్దుట్నుంచి హాస్టలు, క్లాస్‌రూములు ఇట్లా పోలీసుల కూంబింగ్‌కు గురైనాయి" మనోరమ ముఖంలోని ప్రశాంతత క్రమంగా విసుగ్గా, అసహనంగా మారిపోయింది. చేతిలోని టీ కప్పు ఎందుకో వణికింది.

ముసలి ప్రొఫెసరు మౌనంగా ఒక మూలకు వెళ్ళి కూర్చున్నాడు. నిశ్శబ్దంగా ఉంది కాంటీన్. వాన చప్పుడు ఒకటే రిథమిక్‌గా, నిరంతరంగా కొనసాగుతుంది. వానజల్లును, చినుకుల శబ్దాల్ని వింటూ మౌనం నటిస్తున్నారు వాళ్ళిద్దరు. ఒక సాయంకాలం, చీకటి ఆసరాగా పారాపెట్ పక్కన మనోరమను ముద్దుపెట్టుకొన్న ముచ్చటని గుర్తు చేసుకొన్నాడు, సలీం. కాంటీన్ కిటికీలోంచి

ఆ పారాపెట్ స్పష్టంగా కనిపిస్తుంది. కొంచెం సిగ్గు, దొంగ కోపం, ఎర్రబడ్డ ముఖం – ఆవేళ్టి మనోరమను గుర్తు తెచ్చుకొన్నాడు.

"ఏయ్! నిన్నే ఇటురా!" కాంటీన్ గేటులో నిలబడ్డ పోలీసు సలీంవైపు వేలు చూపి పిలిచాడు. "మైగాడ్!" కొద్దిగా కంగారుపడి లేచి నిలబడింది మనోరమ. "నువ్వు కాదు! అతనొక్కడే" మనోరమ ముఖం పాలిపోయింది. సలీంను బయటకు నడిపించుకు వెళ్ళాడు.

దాదాపు అయిదు నిముషాలు గడిచాయి. బయట ఏం జరుగుతుందో తెలియటం లేదు మనోరమకు. ధన్ మంటూ నేలపై పడ్డ చప్పుడు. సన్నటి మూలుగూ వినబడ్డాయి.

లేచి కంగారుగా బయటకు నడిచింది. వాకిట్లో నిలబడ్డ పోలీసు ఆమెను అడ్డుకొన్నాడు. వరండాలో మఫ్టీలో ఉన్న అధికారి. ఎదురుగా సలీం. ముఖం నిండా రక్తం. ముక్కు నుంచి ఇంకా రక్తం కారుతుంది. "ఐయామ్ ఎ జర్నలిస్ట్!" సలీం గొంతులో దుఃఖపు జీర. ఈడ్చి సలీం ముఖంపై కొట్టాడు అధికారి. "యూనివర్శిటీలో నీకేం పని. నిజం చెప్పు."

"నాకోసం, నాకోసం వచ్చాడు" భయంతో అరిచింది మనోరమ. మనోరమ వైపు దీక్షగా చూశాడా అధికారి. సలీం సంచీ లోపలి కాగితాలు, డైరీలు, కవితా సంపుటాలు అన్నీ నేలపై పడున్నాయి. కాగితాలు గాలికి ఎగురుతున్నాయి. కొన్ని కాగితాల్లో అతను రాసుకొన్న కవితలు, వాటిని శ్రద్ధగా చదివాడా అధికారి. అర్థమయినట్లు లేదు. అన్నిటిని ఒక కర్చీఫ్‌లో మూటకట్టాడో పోలీసు. "స్టేషన్‌కు వచ్చి నీ వివరాలు, అడ్రసు, స్టేట్‌మెంటు ఇచ్చి వెళ్ళు" అంటూ జీపు వైపు కదిలాడా అధికారి. చాలాసేపటి నుంచి ఈ ప్రహసనమంతా చూస్తున్న ముసలి ప్రొఫెసరు "ఇదంతా ఏమిటి? ఎవరతను? ఎందుకు టార్చర్ చేస్తున్నారు?" కొంచెం కోపంగానే అడిగాడు.

"వేరీజ్ టార్చర్! జస్ట్ ఎంక్వైరీ చేస్తున్నాం!"

అధికారి వెళ్ళిపోయాడు. వెంటనే పోలీసులు కూడా.

సలీం భుజంపైన చెయ్యి వేసి, వెచ్చని చేతి స్పర్శ అతనికి తెలుస్తుంది. "నేనింక వెళ్తాను" అంది, దిగులుగా. కాసేపు ఉండమని అడగాలనిపించింది సలీంకి. అయిష్టంగానే "సరే" అన్నాడు. ఇద్దరు రెండు మార్గాలవైపు నడిచారు. చాలాసార్లు వెనక్కు తిరిగి చూస్తూ నడిచింది మనోరమ.

సన్నగా, తుంపరగా పడుతున్న వాన ఒక్కసారిగా పెద్దదైంది. చెట్టు కిందకో, పక్కనున్న బిల్డింగ్ వైపుకో వెళ్ళడానికి ప్రయత్నించలేదు సలీం. రోడ్డుపై నీళ్ళు కాలువలాగా పారటం మొదలుపెట్టాయి. ఆకులు, సిగిరెట్టు డబ్బాలు,

కాగితాలు నీళ్ళలో తేలుతూ - సలీం కాళ్ళచుట్టూ మూగాయి. రోడ్డంతా ఖాళీగా ఉంది. సలీంకే చప్పుళ్ళూ వినబడటం లేదు. ఒక్కడే వానలో ఈదుకొంటూ -

* * *

రెండు వారాలుగా కురుస్తున్న వాన. యూనివర్శిటీ అంతా తడితడిగా ఉంది. వర్షంలో నానిపోయి - రోడ్ల నిండా రాలిన ఆకులు గుట్టలు గుట్టలుగా పడి ఉన్నాయి. ఆగస్టు నెలే కానీ చలికాలం అప్పుడే వచ్చినట్లుగా అనిపిస్తుంది. కాంటీన్ ముందు తడిసిన ప్లాస్టిక్ కుర్చీలు, మనుషులెవరూ లేరు. గోడలన్నీ తడిసిపోయి ముక్కవాసన వేస్తుంది. టీ తెచ్చుకొని బయట నిలబడ్డాడు సలీం. తడిసిన రోడ్లు, సన్నగా రాలుతున్న వాన తుంపర, అతనికి మనోరమను చూస్తే బాగుండనిపించింది. హాస్టల్ దగ్గర స్లిప్ ఇచ్చి వచ్చాడు.

పోయిన వారం వాళ్ళిద్దరు సినిమాకు వెళ్ళారు. గంట ముందే థియేటర్ దగ్గరకు వచ్చాడు. అంతగా హిట్ కాని ఇంగ్లీషు సినిమా. సినిమా మొదలైంది గానీ మనోరమ రాలేదు. లోపల నుంచి పెద్దగా అరుస్తున్న, పోట్లాడుకొంటున్న, గాఢంగా ముద్దు పెట్టుకొంటున్న చప్పుడు. ఆకుపచ్చ రెయిన్‌కోటు తగిలించు కొని మార్లిన్ మన్రోలాగా ఆటో దిగింది. మౌనంగా లోపలికి నడిచింది. సీట్లో కూర్చున్నాక క్రమంగా సినిమా తాలూకు రంగుల మాయలోకి వెళ్ళిపోయింది. మధ్యలో ఆమె చెవి దగ్గర సన్నగా గొణగడానికి ప్రయత్నించాడు సలీం. "మూవీ ఇంట్రస్టింగ్‌గా ఉంది" అంది విసుగ్గా. అదేం పట్టించుకోకుండా, మెల్లగా ఆమె భుజంపై చెయ్యి వేసి -

కాంటీన్ ఎదురు రోడ్డుపై నుంచి ఆకుల్ని తొక్కుకొంటూ - మనోరమ అనుకొన్నాడు. కాదు, ఎవరో కుర్రాడు. తెలిసిన ముఖమే. ముఖంపైన వాన చినుకుల్ని తుడుచుకొని, టీ తెచ్చుకొని సలీం దగ్గరకు వచ్చి "హలో" అన్నాడు. యూనివర్శిటీలో రీసెర్చి చేస్తున్నాడు. పి.యస్. అనే పేరుతో కవితలు రాస్తుంటాడు.

సాయంకాలం అయిదు కావస్తుంది. మసగ్గా, చీకటిగా ఉంది. కాంటీన్ చివర్లో కిటికీకి ఆనుకొని కాంటీన్ వర్కరొకడు బీడీ లాగిస్తున్నాడు. గట్టిగా దమ్ము పీల్చినపుడు, వాడి ముఖం ఎర్రగా వెలిగిపోతోంది.

"బోర్‌గా ఉంది కదూ" అన్నాడు పి.యస్. సలీం నుద్దేశించి. "ఈ వాతావరణమే అంత - ఒంటరితనం మీద రాసిన లాంగ్ పోయమ్‌లా" అని క్షణంసేపు ఆగి "ఎవరికోసమైన ఎదురు చూస్తున్నారా?" అన్నాడు పి.యస్. మళ్ళీ "గర్ల్‌ఫ్రెండా" అన్నాడు పొగను సలీం ముఖంలోకి ఊదుతూ. "వాన చినుకులు, వేడి టీ, పక్కన మనోరమ ఉంటే చాలా బాగుంటుంది కదూ"

ఉలిక్కిపడ్డాడు సలీం. అతన్ని పట్టించుకోవటం మాని, అటు తిరిగి గంభీరంగా నిలబడ్డ చెట్లవైపు చూపు తిప్పాడు. సన్నటి తెరలాగా వాన నలువైపుల నుంచి కమ్ముకొంది.

సినిమాహాల్లో మనోరమ భుజంపై వాలిపోయి - వెచ్చని ఆమె ఊపిరులు చెవులకు తగులుతుండగా - గొప్ప అనుభవం అది. మృదువైన స్పర్శ, వెచ్చటి శ్వాస, ఆ కాస్త అనుభవం అతని గుండెల్లో గాఢంగా రికార్డయింది. ఆ మొత్తం సాయంకాలానికే పరిమళం అద్దినట్లుగా ఉంది. ఆ స్పర్శ తాలూకు అనుభూతి అతన్ని వెంటాడుతుంది. వాన చినుకులు, ముసురు, దిగులు లాంటి సాయంకాలం, మళ్ళీ అట్లాంటి అనుభవం ఏదైనా దొరుకుతుందేమోనని-

మెల్లగా నలుగురైదుగురు కుర్రాళ్ళు చేరేరక్కడ. సలీం చుట్టూ వలయంలా నాలుగు కుర్చీలు వేసుకొని - ముట్టడిలా తోచింది. 'మనోరమ తాలూకు' వాళ్ళ చెవుల్లో ఊదాడు పి.యస్. వింత ఆందోళన ఏదో సలీంలో పొగుపడింది. లేచి దూరంగా నడిచాడు. విసుగ్గా రోడ్డువైపు చూస్తూ. ఇంత సేపైనా రాని మనోరమని తిట్టుకొంటూ. పొడవుగా లావుగా ఉన్న కుర్రాడొకడు - సిగిరెట్టునొక ఆయుధంలా - ఊదుకొంటూ సలీంవైపు నడిచాడు.

"సో, యు ఆర్ మిస్టర్ సలీం సుందర్!"

"ఏంఫీబియన్‌లా ఆ పేరేమిటి?"

"ఇంతకీ నువ్వేమిటి ? నీ రూట్స్ ఏమిటి ? నీ లాయల్టీస్ ఎటు వైపు?"

సలీం ముఖం ఎర్రగా నిప్పులా మారిపోయింది. వానజల్లు క్రమంగా పెద్దదవుతుంది. తడుస్తూ అయినా సరే ఇక్కడ నుంచి వెళ్ళిపోవాలని కోరిక కలిగింది.

పొడవుగా లావుగా ఉన్న కుర్రవాడు, సలీం పక్కన నిలబడి, పరిశీలనగా చూడటం మొదలుపెట్టాడు. సలీం శరీరం బిగుసుకుపోయింది. ముఖంలో కోపం స్పష్టంగా తెలుస్తుంది.

"అలా చూడొద్దు అజారుద్దీన్!"

"ఇంతకీ సున్తీ అయినట్టేనా?"

"ఒరే బాబాయి! ఆ పక్కన యూనివర్శిటీ హెల్త్ సెంటర్‌కి తీసుకెళ్ళి చెక్ చేయిద్దాం రా."

దూరంగా రోడ్డుపైన అడుగుల చప్పుడు. మనోరమ. ఆకులపైన మృదువైన పాదాల చప్పుడు. కోపం కంట్రోలు చేసుకోవాలని, వాన చినుకుల

మధ్య మనోరమతో కలిసి వెచ్చటి టీ తాగే ఒక కలను మళ్ళీ లోపల ఇరికించు కోవాలని -

సలీం చొక్కా పట్టుకొని ముందుకు తోశాడు ఆ కుర్రాడు.

'ఫట్' మంటూ వాడి ముఖం పగిలింది. ఆపై మరింక ఆలోచించ లేదు సలీం. ఒక ట్రాన్స్‌లో ఉన్నవాడిలా, యుద్ధం చేస్తున్నవాడిలా, వాడి పైన బడి - వాడి ముఖమంతా రక్తం. ఎముక కూడా విరిగినట్లుంది. "సలీం!" మనోరమ సన్నటి అరుపు. మిగిలిన కుర్రవాళ్ళు నోళ్ళు తెరుచుకొని చూస్తున్నారు. దేన్నీ పట్టించుకోలేదు సలీం. దబ్బుమంటూ నేలపై కూలాడు ఆ కుర్రాడు. ఏం చెయ్యాలో తోచక, అట్లాగే చెట్ల మధ్యలోంచి కాంపస్‌లోకి పరుగు తీశాడు సలీం. "నరకండి! తన్నండి!" వందలాది అరుపులేవో అతన్ని వెంటాడుతున్న ట్లుగా ఏదో భయం. వాన చప్పుడు తెలుస్తునే ఉంది. పల్చటి తెరలాంటి వానలో అట్లాగే పరిగెడుతున్నాడు సలీం. "సలీం! ఆగు సలీం." మనోరమ కేకలు వేస్తూనే ఉంది.

వాన చినుకుల మధ్యన, గుబురుగా ఉన్న పొదల మధ్యన అట్లాగే చాలాసేపు పరిగెత్తాడు సలీం. "ఏం జరగబోతుందిప్పుడు?" చాలాసేపు అతని మనసులో ఒక ప్రశ్న. "ఏం కాదు, మహా అయితే, ఇంకో నలుగురు కుర్రాళ్ళు. మరో చిన్న పోట్లాట" ఊహు, లాజిక్‌ను అంగీకరించలేని స్థితి. భయం, అల లాగా శరీరంలోని ఒక ప్రాంతం నుంచి మరో ప్రాంతంలోకి ప్రయాణిస్తూ - రకరకాల భయాలు, అదృశ్యమైన దారాలుగా, క్రమంగా అల్లికలా మారి - జరగబోయేది అతనికి పరిచయంలోకి వచ్చినట్లుగా - నిక్కర్లు, లాఠీలు, కాషా యపు జెండాలు - భయకంపితుడయ్యాడు. భయం, చావు రంగు మాస్క్ వేసుకొని - ఊహలన్నీ మెదడులోంచి విడివడి - ఎగురుకొంటూ కళ్ళ ముందటే నిలిచి - సలీం, సలీం - పొడవాటి యూకలిప్టస్ చెట్ల మధ్యన సలీం మరణ భయంతో పరిగెడుతున్నాడు. యూనివర్శిటీ కాంపస్ చివరకు వచ్చాడు. అమెరికన్ లైబ్రరీ ఎదుట క్షణంపాటు నిలబడ్డాడు. ఎదురుగా విశాలమైన రోడ్డు. చెట్ల కింద, క్రికెట్ ఆడే కుర్రాళ్ళు. బలంగా, నిర్భయంగా, యవ్వన హాసాలతో కబుర్లు, జోకులు. వాన ఆగిపోవటం కోసం ఎదురు చూస్తున్నారు. వికెట్లు, బాట్లు నిస్సహాయంగా వానలో తడుస్తున్నాయి. సలీంకో వింత ఆలోచన వచ్చింది. అది పరమ అవాస్తవికంగా, అబ్సర్డ్‌గా అనిపించింది. కానీ ఎందుకో, ఆ ఆలోచన ప్రాణవాయువులా గాఢంగా, బలంగా అతని మెదడునంతా ఆక్రమించింది. నాన్సెన్స్, నాన్సెన్స్ అని రెండుసార్లు గొణుక్కున్నాడు. ఊహు కాదు కాదు ఇదే కరెక్టని మనసుకు నచ్చజెప్పుకున్నాడు. పదపద ఇదో గొప్ప ఎస్కేప్ అనుకొన్నాడు.

ఆ కుర్రావాళ్ళ దగ్గరకు వెళ్ళి సీరియస్‌గా వాళ్ళ ముఖాల్లోకి చూసి "హలో" అన్నాడు. "హలో అంకుల్!" అన్నారు వాళ్ళు కోరస్‌గా. ముఖాన్ని గంభీరంగా మార్చి "నాకో సాయం కావాలి" అని క్షణం ఆగి, "సిక్సర్ కొట్టినంత వేగంగా, బలంగా - నా ముఖంపై గుద్దాలి. ముక్కు పగిలిపోయి, మూతి వంకర తిరిగి" 'జోక్ వేస్తున్నావా?' అన్నట్టుగా చూశారు వాళ్ళు. "యాభై రూపాయలిస్తాను" అన్నాడు. "వింతగా, ఆశ్చర్యంగా ఉంది కదూ, పోనీ వంద యిస్తాను!" అన్నాడు సలీం. "మీరే కొట్టుకోవచ్చుగా" అన్నాడో కుర్రాడు. "కొట్టుకోవచ్చుగానీ, అంత బలంగా కొట్టుకోలేను" అని, "పోనీ రెండు వంద లిస్తాను!" అన్నాడు జేబులోంచి రెండు వందనోట్లు బయటకు తీశాడు.

వాళ్ళలోంచి ఒకడు, అప్పటికీ నమ్మశక్యం కాని ముఖంతో ముందుకు వచ్చి, నోట్లు తీసుకొని, కాసేపు తటపటాయించి, చేతిని బిగించి, పిడికిలిని గట్టిగా ఉక్కులా మార్చి - కళ్ళు మూసుకొన్నాడు సలీం. గొప్ప చప్పుడుతో ముఖాన్ని పగలగొట్టిందా పిడికిలి. నొప్పి కాదు, మరింకేదో, చెట్టు సమూలంగా పెకలించి వేయబడ్డట్టుగా, ముక్కులోంచి బుడబుడ రక్తం, ముందున్న రెండు పళ్ళుఊడి - క్షణంసేపు శరీరం అదుపుతప్పి - ఒక చెట్టుకు ఊతంగా ఆనుకొని - థాంక్స్ అంటూ, ముందున్న చెట్ల పొదల్లోకి పరిగెత్తాడు. కలను అనుభవిస్తున్న వాళ్ళలా ఆ కుర్రవాళ్ళ ముఖాలు.

ఆరోజు సాయంకాలమే సలీం సెలూన్‌కి వెళ్ళి, హెయిర్‌స్టయిల్ మార్పించుకొన్నాడు. మీసాలు తీసివేసాడు. కొద్దిగా వంకరబోయిన ముక్కు, తొర్రిపన్ను - కొత్తమనిషిలా ఉన్నాడు. 'ఇదంతా అవసరమా?' అని, ఆ రాత్రి చాలాసేపు తర్కించుకొన్నాడు. 'ఇదో తెలివితక్కువ ప్రహసనంలా ఉంది' అని పదేపదే గొణుక్కున్నాడు.

చాలారోజుల తర్వాత అతనికి మజీద్‌కు వెళ్ళాలనిపించింది. చిత్రంగా ఆ రెండురోజుల పాటు అతనికి మనోరమ గుర్తుకు రాలేదు. యూనివర్సిటీ, ఆ ప్రాంతం అదంతా శత్రు శిబిరంలా తోచింది. లాఠీలతో తన కోసం రోడ్డుపైన ఇంకా వెతుకుతున్నట్లుగానే అనిపించసాగింది.

రెండు వారాలు గడిచిపోయాయి. ఉదయాన్నే పత్రికాఫీసు నుంచి కబురు వచ్చింది. ధర్నా, ఊరేగింపు. రావాల్సిన బకాయిల కోసం. సలీంకు ఆఫీసు గుర్తుకు వచ్చింది. కాగితాల వింత వాసన గుర్తుకొచ్చింది. తను రాసిన వార్తలు, వాటి మధ్య తను పొదిగిన అందమైన పదాలు - శరీరానికి అంటుకొన్న పరిమళంలా ఆ వార్తలు - తనదైన గొప్ప సంపద ఏదో దోచుకోబడ్డట్టుగా -

వందమందికి పైగా ఉన్నారు. సలీం రూపం వింతగా ఉంది. అయితే అది నిరసన వాతావరణం కాబట్టి ఎవరూ అతనిలోని మార్పును పెద్దగా

పట్టించుకోలేదు. ఉమారావు అనే మిత్రుడు మాత్రం ప్రేమగా భుజంపై చెయ్యి వేసి "ఏమైంది సలీం! ఎనీ ప్రాబ్లం?" అన్నాడు. సలీంకి దుఃఖం రాబోయి, పెద్ద పెట్టున ఏడవబోయి "ఏమీలేదు. ఏమీలేదు" అని రెండుసార్లు గొణిగాడు. రోడ్డుపైన కూలబడ్డారందరూ.

మధ్యాహ్నం నాలుగు గంటల సమయంలో, ఎక్కడి నుంచో ఎగురు కొంటూ వచ్చిన మాయపక్షిలా, మనోరమ పక్కన వచ్చి కూలబడింది. పెదాలపై సన్నని నవ్వు. ఆమె రాక అనీజీగా అనిపించింది సలీంకి. అటు వెళ్ళి టీ తాగి వద్దాం అని గొణిగింది. లేచి, ముందుకు చౌరస్తావైపు నడిచారు.

"ఈ ధర్నాలు, ఇవీ ఇక చాలు, ఎటైనా పోదాం!" అంది. యూనివర్శిటీ లోని సంఘటన గురించి ఏమీ మాట్లాడకపోవటం ఆశ్చర్యంగా ఉంది సలీంకి. తననంతగా కలవరపరచిన సంగతి, భయపెట్టిన సంగతి– "అవును ఆరోజు నీకు పియస్‌కు ఏదో గొడవయ్యిందటగా. ఎమ్మెస్సార్‌ని నువ్వు పట్‌పట్‌మనిపి స్తున్నప్పుడు వచ్చాను. ఏం జరుగుతుందోనని భయపడ్డాను" టీ తాగుతూ అంది. సలీంకి ఊపిరి ఆగిపోయినట్లుగా "ఎమ్మెస్సార్ వారంరోజులపాటు క్లాస్‌కు రాలేదు. గొప్ప షాకు వాడికి – అవును, ఏమిటీ గెటప్, బ్రూస్ విల్లీస్‌లా"

"ఐ హావ్ డిస్కవర్డ్ సమ్‌థింగ్ – అట్లా నెక్లెస్‌రోడ్డు వైపు వెళ్దాంపద" అంటూ లేవదీసింది. నెక్లెస్ రోడ్డు సందడిగా ఉంది. మనుషులు కనబడని ఒక మూలకు తీసుకెళ్ళింది. సినిమాహాలు, వెచ్చని స్పర్శ గుర్తుకొచ్చాయి సలీంకి – దిగులునంతా దులిపేసి కొత్త ఉత్సాహాన్ని రగిలించుకొన్నాడు.

"ఇప్పుడు నీకో మాజిక్ చూపిస్తాను" అంటూ ఫర్లాంగు దూరం నడిచి వెళ్ళింది. హాండ్‌బాగ్‌లోంచి రంగురంగుల వస్తువేదో బయటకు తీయటం కనబడింది. మనిషి పొడవున్న బెలూన్ – క్షణాల్లో అక్కడో మనిషి ప్రత్యక్షం అయ్యాడు. నడుంపై చెయ్యి వేసుకొని, తలగీక్కుంటూ. అచ్చం సలీంలాగే ఉంది ఆ బెలూన్.

"మీట్ మై బోయ్‌ఫ్రెండ్ సలీం సుందర్ నెంబర్ టూ" అంటూ ఆ మనిషిని పరిచయం చేసింది. మనిషే అన్నంత నిజంగా ఉందా బెలూన్. తన పర్సులోంచి కళ్ళజోడు తీసి ఆ రబ్బరు మనిషికి తగిలించి "ఇతను నీకు నచ్చాడా?" అంది ఉత్సాహంగా మనోరమ.

'రెండు వారాలుగా నువ్వు కనబడలేదు కదా! ఈ రెండు వారాలు ఈ రబ్బరు సలీంతోనే నా రొమాన్సు, కబుర్లు, ముద్దులు. కొంచెం రబ్బరు వాసన వేస్తాడనుకో' మనోరమ ఎగ్జైటింగ్‌గా ఉంది.

"నా రూమ్‌లో బాయ్‌ఫ్రెండ్ ఉన్నాడంటూ కాంపస్ అంతా చెవులు కొరుక్కొంటున్నారు. ఎవరన్నా వచ్చినప్పుడు గాలి తీసివేసి పర్సులో దాచిపెట్టు

కొంటాను. 'మాటలు విన్నామే, మనిషిని చూశామే' అని అందరూ ఆశ్చర్య పడుతూ ఉంటారు.''

"నీ ఆల్టర్ ఈగో, నీ నకలు, నీలా రోజుల తరబడి ముఖం చాటెయ్యడు. ఒక్క కవిత్వం చెప్పటం మినహా అన్నీ చెయ్యగలడు - రాత్రిపూట పక్కనే పడుకోబెట్టుకొని, చెయ్యివేసి - జెలసీగా ఉందా?''

రబ్బరు సలీంతో సాహసాల్ని కథలు కథలుగా వినిపిస్తోంది మనోరమ. అమెరికా నుండి స్నేహితురాలెవరో పంపించిందట. మనోరమ ఉత్సాహంగా చెబుతోంది.

రబ్బరు సలీంని ముట్టుకొన్నాడు సలీం. మృదువుగా, మెత్తగా నిజం మనిషిలా ఉన్నాడు. మరణంలాగా, పుట్టుకలాగా, కలలాగా - ముఖంపై సన్నని నవ్వు, బహుశా ఏ దుఃఖాలు అంటకుండా తయారుచెయ్యబడ్డాడీ రబ్బరు సలీం. బహుశా ఈ సలీంకి మతం, కులం కూడా అంటవేమో అనుకొన్నాడు. సన్నని మీసకట్టు, చిరుగెడ్డం, రబ్బరు సలీం అందానికి ముగ్ధుడయ్యాడు సలీం.

మనుషుల సందడి పెరిగి నెక్లెస్ రోడ్డు చిన్నసైజు సంతలాగా మారింది. కారు శబ్దాలు, మనుషుల అరుపులు - చీకటిలో వాళ్ళు ముగ్గురు మనుషులుగా కనిపిస్తున్నారు. సలీంకంతా తమాషాగా ఉంది. ఒక నేను, రెండు నేనులుగా, స్పందనలు లేని ఒక సలీం, కవిత్వం రాసే మరో సలీం. 'బహుశా రాబోయేది ఈ రబ్బరు సలీంల రాజ్యమేనేమో' అనుకొన్నాడు మనసులో. సాయంకాలం ఎనిమిదికి మూడో వ్యక్తిని మాయం చేసి, రబ్బరు బెలూన్‌గా మార్చి పర్సులో దాచుకొంది మనోరమ. వాళ్ళిద్దరు నెక్లెస్ రోడ్డు నుండి బయటపడ్డారు.

* * *

సెప్టెంబరు పదహారున పోలీసు స్టేషన్‌కు రావలసిందిగా సలీంకు కబురు చేశారు. రాష్ట్రంలో చాలాచోట్ల బాంబులు పేలిన నేపథ్యంలో సలీంను ఇంటరాగేట్ చేయాల్సిన అవసరం ఉందట.

స్టేషన్‌కు వెళ్ళేముందు రాత్రి యుద్ధాన్ని కలగన్నాడు సలీం. స్టెన్‌గన్లు, గ్రెనేడ్లు - యుద్ధం మధ్యలో సలీం క్షతగాత్రుడిలా - స్ట్రెచర్ మీద అతని శరీరాన్ని మోసుకెళుతూ - అతని రెండు పెదాలూ తెగిపడి ఉన్నాయి.

పెదవులు లేని ముఖంతో అతను యుద్ధరంగం నుంచి వస్తున్నాడు. మనోరమ రెండుచేతుల్తో అతని ముఖాన్ని దగ్గరకు తీసుకొని - ముద్దు పెట్టుకోబోయి కెవ్వున అరిచింది. మెలకువ వచ్చిన తరువాత కూడా సలీంని ఆ అరుపు వెంటాడుతూనే ఉంది.

స్టేషన్‌లో చాలామంది కుర్రాళ్ళు. దుఃఖంతో, భయంతో పాలిపోయిన ముఖాలతో ఎవ్వరూ పెద్దగా మాట్లాడుకోలేదు. స్టేషన్ బయట వాళ్ళ తల్లులు, తండ్రులు - తల్లుల శోకం వినిపిస్తూనే ఉంది.

సలీంకి అమ్మీ గుర్తుకొచ్చింది. ఏ అనుభూతులు అంటని ఏమ్నీసియా లోకి వెళ్ళిపోయి - దుఃఖం, సంతోషం ఏ తడీ అమ్మీని అంటదు. అమ్మీకిది నిజంగా వరమే. గిన్నెల నిండా అన్నం, కూరలు వండి, మనోరమ నడిగి తెచ్చిన రబ్బరు సలీంను మధ్య గదిలో కూర్చోబెట్టి - అమ్మీకి ఇక సలీం గురించిన దిగులు ఉండదు.

ఒక పగలు, రెండు రాత్రులు గడిచాయి. సలీంకి నిద్రలో యుద్ధం గురించిన కలలే వచ్చాయి. కల పొడవునా తెగిపోయిన అవయవాలు.

రెండోరోజు ఉదయం అతనికోసం జె.బి. రెడ్డి అనే కుర్రాడు వచ్చాడు. నాలుగు రొట్టెలు కుర్మా పొట్లాం తెచ్చాడు. ఈ రెడ్డి కథలు రాస్తూ ఉంటాడు. రెండు మూడు మీటింగ్‌లలో కలిశాడు. సలీం అరెస్టును ఖండిస్తూ చాలామంది కవులు, రచయితలు సంతకాలు పెట్టి మెమోరాండాన్ని కలెక్టరుకు ఇచ్చారట. పేపర్లలో కూడా స్టేట్‌మెంటు ఇచ్చారట. బహుశా సాయంత్రమో, రేపో వదిలి పెట్టొచ్చు అంటూ చెప్పాడు.

ఆ రాత్రి కూడా సలీం యుద్ధాన్ని గూర్చి కలగన్నాడు. అయితే యుద్ధం మధ్యలో మనోరమ కన్పించింది. అతని కోసం ఆహారాన్ని, మందుల్ని తెస్తూ, రెడ్‌క్రాస్ వాళ్ళ నర్సు రూపంలో ఉంది. తెగిపోయిన సలీం పెదాల్ని చేతితో నిమిరి పెద్దగా ఏడ్చింది. "ఈ పెదాలు లేని ముఖాన్ని ఏం చేసుకోను? కనీసం పెదాలుండి నువ్వు చచ్చిపోయినా బాగుండేది. శవంతోనైనా సహజీవనం చేద్దును" అని పెద్దపెట్టున ఏడుస్తోంది.

"యుద్ధం. బాగా అలిసిపోయాను. దగ్గరకు తీసుకోవా?" అని సలీం అర్థిస్తున్నాడు.

"పెదాలు తెగిపోయిన ముఖాన్ని ఎట్లా దగ్గరకు తీసుకోను" వెళ్ళడానికి సిద్ధమైంది మనోరమ.

"వెళ్ళేముందు ఒక ముద్దుపెట్టవా?" సలీం దీనంగా బతిమాలు తున్నాడు. గట్టిగా కళ్ళు మూసుకొని, అయిష్టంగా, అతని ముఖంపై, పెదాల బదులు చిగుళ్ళు, దంతాలు ఉన్న ప్రదేశంలో అంటీ అంటని ముద్దు పెట్టుకొని వెళ్ళిపోయింది మనోరమ. చిత్రం, ఆమె ముద్దు పెట్టుకొన్నచోట పువ్వులు మొలవటం - యుద్ధరంగమంతా పరిమళభరితం కావటం సలీంకు తెలుస్తూనే ఉంది.

ముఖంపై పువ్వులు మొలిచిన కలగన్న ఆరుగంటల తరువాత సలీంను స్టేషన్ నుంచి వదిలివేశారు.

*   *   *

"మనల్ని మేలుకొలిపే స్వప్నాలు లేవు!" గట్టిగా గొణుక్కొన్నాడు సలీం సుందర్. అట్లా గొణుక్కొంటూ పెద్దగా అనేశాడు. "స్వప్నాల మరణమే మనల్ని మేలుకొలుపుతుంది" అని. వింటున్నట్టుగా, విననట్టుగా కూర్చుంది మనోరమ. జైలు నుంచి వచ్చిన వారం తరువాత సెలయేరు, చుట్టూ కొండలు, ఒంటరి సాయంకాలం ప్రేమికులకు అనువైన ప్రతీకలే అన్నీ. వాళ్ళిద్దరు మాత్రం కవిత్వపు జల ఆగిపోయిన ఇద్దరు ముసలి కవుల్లా – "ఈ జైళ్ళు, ఈ యుద్ధపు కలలు, ఏమిటిదంతా?" దిగులుగా అడిగింది మనోరమ. సలీం మాట్లాడలేదు.

"నేనో సలహా చెప్పనా? సలీం సుందర్‌ని, ఎస్. సుందర్‌గానో, లేదా ఒట్టి సుందర్‌గానో, పోనీ మోహనసుందరంగానో మార్చేద్దామా?" అంది మనోరమ.

ఉలిక్కిపడ్డాడు సలీం. కొంచెం అర్థమయ్యీ, కొంచెం అర్థంకాక – కొంచెం భయం, కొంచెం దిగులు, కొంచెం ఆందోళన సలీం సుందర్‌లో.

"ఈ హింసకు, ఈ దుఃఖానికి అదే సమాధానం. పేరే కదా"

– గాడ్! మనోరమ, ఈ మనోరమేనా? సలీం గొణుక్కొన్నాడు.

మనోరమ సలీంకు దగ్గరగా జరిగి, సలీం ముఖాన్ని దగ్గరకు తీసుకొని, యుద్ధరంగం, తెగిన పెదాలు కళ్ళముందు మెదిలాయి సలీంకు. సలీం ముఖాన్ని దగ్గరకు తీసుకొని, రొమ్ములకు హత్తుకొని "నా మాట విను. నువ్వు ముస్లింవో, నేను హిందువునో కాకపోతే ఏమిటి నష్టం" మనోరమ మాట్లాడుతూనే ఉంది. సలీంకేమీ వినబడటం లేదు. తగలబడుతున్న గృహాలు, గాయపడ్డ శరీరాలు, జ్ఞాపకాలు జ్ఞాపకాలుగా విడిపోయి ఒట్టి కండరాల పోగుగా మిగిలిన అమ్మీ – కళ్ళ ముందు మెదిలారు.

వెచ్చని గాఢమైన, మధురమైన మనోరమ శ్వాస అతని శరీరం అంతా ప్రసరిస్తుంది. సలీం ముఖంలో దిగులు, విరక్తి. 'మోహన సుందర్, మోహన సుందర్, మోహన సుందర్' అని ముమ్మారు గొణుక్కొన్నాడు.

మనోరమ శరీరం, అతని శరీరాన్ని తాకగానే అతనిలో కామోద్దీపనకు బదులు, ఒక విధ్వంసం, ఒక ప్రాణభయం, ఒక జ్ఞాపకాల మరణం ముసురుకొన్నాయి. అతని చెయ్యి, ఆమె వక్షంపైకి పాకినప్పుడు అతని చెయ్యి, రక్తమాంసాల చెయ్యిలా కాకుండా, ఒక లోహపు వస్తువులా ఉండటం అతనికి

తెలుస్తోంది. అవును, అతనికి తెలుస్తోంది. అతని శరీరం ఒక ఆయుధంలా మారుతున్న సంగతి. అయితే మార్పులన్నీ మెదడులోకి చేరకుండా ఏదో ఆనకట్ట. ఏ ఉద్వేగమూ అతని అధీనంలో లేదు. అతనొక కొత్త మనిషి.

దాడిలో గాయపడ్డ దానిలా కెవ్వున అరిచింది మనోరమ. వద్దు వద్దు అంటూ. సలీంకేమీ వినిపించటం లేదు. అతని శరీరం ఆయుధమయి, ఆమె శరీరాన్ని చీల్చి – ఆ రక్తం చూస్తూ అతను సేదదీరటం అతనికి తెలుస్తోంది. భయంకరమైన బాధతో ఆమె రెండు కాళ్ళు దగ్గరకు జరుపుకొని రోదించటం అతనికి అర్థమవుతోంది. కానీ స్పందనలు చచ్చిపోయినవాడిలా అట్లా చూస్తూ ఉండిపోయాడు.

చాలాసేపటికి అతను స్పృహలోకి వచ్చాడు. భయంతో వణికిపోతున్న మనోరమను చూశాడు. కళ్ళ నిండా నీళ్ళు నిండి, రెండు చేతులు జోడించి, క్షమించమన్నట్లుగా చూశాడు.

– ఆదివారం వార్త, 11 నవంబరు 2001